

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2020 - Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ – 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ [ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ]

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ: ΚΑΚΟΥΡΗ ΖΕΤΑ, ΚΟΣΚΙΝΑ ΒΙΟΛΕΤΤΑ, ΚΟΥΤΣΟΝΙΚΟΥ ΝΤΕΜΙΝΑ, ΛΑΓΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, ΜΙΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, ΧΑΤΖΑΚΗ ΔΟΞΑ

A1. Ο συγγραφέας του κειμένου παρουσιάζει τις αιτίες για τις οποίες η ανάγνωση λογοτεχνίας καθίσταται λυτρωτική απόλαυση. Πιο συγκεκριμένα, ισχυρίζεται πως συνιστά μια ελεύθερη δημιουργική δραστηριότητα που έχει σαν έρεισμα την αυτοσυγκέντρωση και επενεργεί απελευθερωτικά από τις σύγχρονες περιστάσεις καταναγκασμού. Συνιστά επιπλέον μορφή πνευματικού διαλόγου με τους συγγραφείς, συντελώντας στη συναισθηματική πληρότητα και αίροντας τον χωροχρόνο. Συνοψίζει τέλος πως η λογοτεχνική ανάγνωση εξυγιαίνει και ενδυναμώνει ψυχικά τον άνθρωπο.

- B1.**
- α. Λάθος** «Η προσωπική ανάγνωση ... εξωτερικά»
  - β. Λάθος** «Αν στην εφηβεία μου ... ξανακερδίζεται»
  - γ. Λάθος** «Πριν ακόμα ... ζωή»
  - δ. Λάθος** «Πλάσματα ... γράφουν»
  - ε. Σωστό** «Και να ... λογοτεχνίας» Κείμενο 1 - «Ίσως ... καταβάλλει» Κείμενο 2

B2. α. Ο Θ. Γρηγοριάδης επιδιώκει να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη στο ζήτημα της λογοτεχνικής ανάγνωσης. Αυτό το επιτυγχάνει μεταφέροντας προσωπικά βιώματα από την εφηβική ηλικία του που αποδεικνύουν την απόλαυση που αντλούσε ο συγγραφέας από τη λογοτεχνία. Μάλιστα τα εισαγωγικά στη φράση « ανέβασα πυρετό», που χρησιμοποιούνται για να δηλώσουν προφορικό και μεταφορικό λόγο και η παύλα «... - το θυμάμαι ακόμη», που παρενθετικά δίνει έμφαση στην ανάμνηση του συγγραφέα, προκαλούν το ενδιαφέρον του αναγνώστη για τη λογοτεχνία. Επιπλέον η διπλή παύλα (-ειρωνεία!-) και η χρήση του θαυμαστικού επιβεβαιώνουν το κέρδος του συγγραφέα από το διάβασμα. Η μεταφορά «να το αφουγκράζεται» και η παρομοίωση «...λες και εγείρονται ... μαζί μου» αλλά και η προσωποποίηση «γιατρεύουν την ψυχή», που προσδίδουν ζωντάνια και αμεσότητα στο κείμενο, επιτρέπουν στο συγγραφέα να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη και να τον παρακινήσει να διαβάσει λογοτεχνικά έργα.

B2. β. Ο συγγραφέας αναρωτιέται γιατί οι άνθρωποι επιμένουν να γράφουν, ενώ γνωρίζουν πως κάποια στιγμή θα βγουν από αυτόν τον κόσμο. Με τη χρήση του ερωτήματος ο συγγραφέας εκφράζει τον σχετικό προβληματισμό του με ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα προσδίδοντας στο κείμενο διαλογικό χαρακτήρα. Επικεντρώνει την προσοχή του αναγνώστη στο ερώτημα και εγείρει τον προβληματισμό και το ενδιαφέρον του και τον ωθεί να αναλογιστεί και ο ίδιος γιατί για κάποιους είναι τόσο σημαντικό να γράφουν. Μάλιστα, η χρήση του ερωτήματος υπηρετεί τη συνοχή του κειμένου (συνεκτικός ρόλος ερώτησης) και βοηθά τον αναγνώστη να

ακολουθήσει τη συλλογιστική πορεία του συγγραφέα, καθώς ο ίδιος στη συνέχεια απαντά στο θέμα που θέτει («Ίσως γιατί το γράφειν ... η πράξη του γράφειν»).

Β3. Ο συγγραφέας του κειμένου 2 αναφέρει πως ο άνθρωπος νικά τη θνητότητά του μέσα από την έμφυτη ικανότητά του να γράφει. Το φάρμακο για την αιωνιότητα είναι η γραφή και όσοι αξιοποίησαν την έμφυτη τάση τους άφησαν το στίγμα τους και το όνομά τους έμεινε ανεξίτηλο στο πέρασμα του χρόνου. Χαρακτηριστικό και αδιαμφισβήτητο παράδειγμα οι ήρωες και οι άνθρωποι της γνώσης που έμειναν αθάνατοι, γιατί έγραφαν και ενώ έχουν φύγει από αυτόν τον κόσμο, συνεχίζουν να διαβάζονται.

Γ. Το ποίημα του Τίτου Πατρίκιου οδηγεί τον αναγνώστη σε μια σειρά προβληματισμούς αναφορικά με την ποίηση. Ειδικότερα, ως κυρίαρχο θέμα αναδεικνύεται ο ρόλος της ποίησης στην ανθρώπινη ζωή· η παρουσία της και η σύνδεσή της με στιγμές της καθημερινότητας, με τη συναισθηματική αποτύπωση, με τα όνειρα και τις προσδοκίες που κάθε άνθρωπος αναζητά και επιδιώκει. Το θέμα προβάλλεται με την αρωγή κειμενικών δεικτών. Συγκεκριμένα, αξιοποιώντας το β' ενικό πρόσωπο ο ποιητής εκκινεί με αποστροφή στον αναγνώστη («αναρωτιέσαι», «απορείς») προκειμένου ο λόγος του να αποκτήσει οικειότητα, αμεσότητα και ζωντάνια. Επιπροσθέτως, για να καταστήσει κοινώνό τον μέσο αναγνώστη στους προβληματισμούς του χρησιμοποιεί την επανάληψη του πεζολογικού τύπου «για πράγματα». Στη συνέχεια, ο ποιητής αποσκοπεί, μέσω των αντιτιθέμενων καθημερινών καταστάσεων που αφηγείται («που πρώτη φορά ... περάσει», «ξαφνιάζουν ... μέρα», «έλεγες ... σου») να αναδείξει το γεγονός ότι η ποίηση έχει καθοριστική λειτουργία εφόσον αποτελεί το καταφύγιο, το μέσο εκτόνωσης έντονων συναισθηματικών καταστάσεων, ευχάριστων ή δυσάρεστων. Η αλήθεια είναι ότι όταν αισθάνομαι πως χρειάζομαι έναν φίλο, ένα σύντροφο, έναν σύμμαχο στις δυσκολίες απευθύνομαι στην ποίηση. Αλλά και όταν κατακλύζομαι από έντονη χαρά, ευφορία, ενθουσιασμό για γεγονότα της ζωής, όταν εμφορούμαι από αγαλλίαση και ευγνωμοσύνη για την ζωή ακόμα μια φορά μου συμπαρίσταται η ποίηση. Τελικά, ίσως η ποίηση να αποτελεί μονόδρομο και φωτεινό μονοπάτι της καθημερινότητας για τον ποιητή αλλά και για τον καθένα μας ξεχωριστά.

Δ.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ανάρτηση στο ιστολόγιο του σχολείου σας (μορφή άρθρου)

- Τίτλος (υποχρεωτική αναφορά των όρων βιβλίο και ελεύθερος χρόνος)
- Κυριαρχία α' και γ' ρηματικού προσώπου
- Ύφος: οικείο μεν αλλά στα σημεία της επιχειρηματολογίας πιο σοβαρό – τυπικό
- Γλώσσα: απλή, καθημερινή
- Τρόποι πειθούς: όλοι

Πρόλογος

- Ο εκθεσιότιλος προτρέπει τους μαθητές να χρησιμοποιήσουν ως αφόρμηση τα κείμενα 1 και 2.
- Αναφορά στους όρους φιλιαναγνωσία και ελεύθερος χρόνος και αξιοποίησή τους.
- Σύντομη αναφορά στα ζητούμενα.

Κύριο μέρος

Ζητούμενο 1: Σχέση με το βιβλίο:

1^η προσέγγιση - Θετική

Καλή, συχνή ανάγνωση εξωσχολικών και σχολικών βιβλίων γιατί:

- διεύρυνση πνευματικών οριζόντων
- όξυνση νοητικών λειτουργιών (φαντασία, παρατηρητικότητα, κριτική σκέψη, μνήμη ...)
- ηθικοποίηση
- άντληση διδαγμάτων, προτύπων
- είσοδος σε φανταστικούς κόσμους, νέες εμπειρίες
- αποφόρτιση, ψυχική ανάταση
- αισθητική καλλιέργεια
- αναβάθμιση γλωσσικού αισθητηρίου

Ζητούμενο 2: Ο ρόλος της ανάγνωσης βιβλίων στη γενικότερη διαχείριση του προσωπικού χρόνου

- στροφή σε ποιοτικές δραστηριότητες όπως η ανάγνωση βιβλίων
- αφιέρωση σημαντικού μέρους του ελεύθερου χρόνου στην ανάγνωση, καθώς θεωρείται δημιουργική ενασχόληση
- συνδυασμός της ανάγνωσης με άλλες δημιουργικές δραστηριότητες που καλλιεργούν το σώμα (επίτευξη ισορροπίας)

ή

Ζητούμενο 1: Σχέση με το βιβλίο:

2^η προσέγγιση – Αρνητική*

Δυσκολίες ιδιαίτερης σχέσης με το βιβλίο γιατί:

- έλλειψη ελεύθερου χρόνου
- απώθηση λόγω παρωχημένου εκπαιδευτικού συστήματος (αποστήθιση, εξετασιοκεντρικό σύστημα, βαθμοθηρία ...)
- λογοτεχνική παραγωγή που δεν ελκύει τους νέους
- ενασχόληση με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης
- η αντίρροπη δύναμη της τεχνολογίας (σειρές, παιχνίδια...)
- απουσία ερεθισμάτων από το οικογενειακό περιβάλλον που θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη σχέση του νέου με το βιβλίο.

Ζητούμενο 2: Ο ρόλος της ανάγνωσης βιβλίων στη γενικότερη διαχείριση του προσωπικού χρόνου

- η ανάγνωση ως τελευταία επιλογή, προτίμηση άλλων δραστηριοτήτων (αθλητισμός, κοινωνική συναναστροφή, παιχνίδια δράσης)
- περιορισμένος ελεύθερος χρόνος λόγω σχολικών υποχρεώσεων
- αποφυγή δραστηριοτήτων που έχουν πνευματικές απαιτήσεις

Επίλογος

Απαιτείται αναθεώρηση της στάσης μας απέναντι στο βιβλίο και επαναπροσδιορισμός της αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου.

Υπογραφή
Ο αρθρογράφος

* Επειδή ζητείται η προσωπική άποψη των μαθητών, υπάρχει περίπτωση κάποιοι να γράψουν ότι δεν διαβάζουν για κάποιους λόγους. Στην περίπτωση όμως αυτή θα πρέπει να αναφερθούν και τα θετικά της ανάγνωσης λογοτεχνικών έργων (με βάση τα κείμενα).